

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ÇEVRE KORUMA VE KONTROL DAİRESİ BAŞKANLIĞI

**GÖLGELENDİRMEDE
KULLANILAN BİTKİLER**

Peyzaj Mimarı Betül YAVUZ

Salix babylonica – Salkım söğüt

- 25 metre büyüyebilir. Sürgün ve dallar çok ince ve elastik olduğundan dik durmaz, aşağıya sarkar.
- Yaşlı gövdelerin uzunlamasına çatlaklı boz renkli kabukları vardır.
- Sürgünler sarımtrak yeşil, cilalanmış gibi parlaktır.
- Yaprakları dar, şeritsizdir, ucu sivri ve kenarları hafif dişlidir. Her iki yüzü de çıplak olan yaprakların, üst yüzü koyu, alt yüzü mat, açık gri yeşildir.
- Çoğunlukla yapraklar kıvrıktır. Yaprak sapı kısadır.
- Tohumlar Mayıs ayında olgunlaşır

Salix matsudana tortuosa- Tirbişon sögüdü

- Kışın yaprak döker.
- Tirbişon biçiminde kıvrık, dönük olan sık dallı ağaçlardır.
- Yaprakları 5-8 cm. Uzunluğunda dar ve mızrak şeklinde kenarları sık ince dişli, üst yüzü koyu alt yüzü gri yeşildir. Her iki yüzü de çıplaktır. Sapı 2-8 cm. Uzunluğunda spiral dönüktür.
- Kuraklığa dayanıklıdır.

Platanus orientalis- Dođu ınarı

- Kışın yaprağını doker.
- Yetişkin ağaçların gövdeleri pul pul kabarıır. Uzun ömürlüdür.
- Dev cüsselidir.
- Her türlü olumsuz koşullara son derece dayanıklıdır.
- Yapraklar derin olarak 3-5 lobludur. Bazen az dişlidir.
- Erkek ve diş çiçekler kurullar halinde bulunur. Mart-mayıs aylarında ortaya çıkar.

Platanus occidentalis- Batı çınarı

- Kışın yaprağını döker.
- Dağınık dik veya kıvrık gövdeli bir ağaçtır.Dev cüsselidir.
- Geniş taçlıdır.
- 30 (-40) m boy, yuvarlak-geniş bir tepe (Ø 15-20 m) yapar. Büyük gövde çaplarına ulaşır.
- Gövde kabuklarının rengi açık gri-mat beyazdır, yaşlandığında büyük plakalar halinde kavlar.
- Yaprakları 10-20 cm büyük, çoğunlukla 3 (-5)m lobludur, loblar fazla derin değildir, kenarları düz yada hafif dişlidir. Meyveleri küre biçimli, 2-2,5 cm Ø dadır. İlkbahara kadar dallarda kalır.

Aesculus hippocastanum-Beyaz çiçekli at kestanesi

- Kışın yaprağını döker.
- Kırmızı ve sarı benekli beyaz çiçekleri vardır.
- İlkbaharda açar. 25-30 cm. uzunluğundadır.
- Çiçekler yukarı doğru şamdan şeklinde açar.
- Soğuğa rüzgâra ve olumsuz hava şartlarına oldukça dayanıklıdır.
- Kestaneleri zehirlidir.
- Yüzeysel kök yapar.
- Yaprakları büyüktür.
- Büyük meyveleri düştüğü yere zarar verebilir.

Aesculus carnea- Kırmızı çiçekli at kestanesi

- Kışın yaprağını döker.
- Kırmızı ve sarı benekli beyaz çiçekleri vardır.
- İlkbaharda açar. 25-30 cm. uzunluğundadır.
- Çiçekler yukarı doğru şamdan şeklinde açar.
- Soğuğa rüzgâra ve olumsuz hava şartlarına oldukça dayanıklıdır.
- Kestaneleri zehirlidir.
- Yüzeysel kök yapar.
- Yaprakları büyüktür.
- Büyük meyveleri düştüğü yere zarar verebilir.

Tilia tomentosa- Gümüři ihlamur

- Kışın yaprağını döken ağaçtır.
- Yaprakları kalıp şeklinde dişli ve koyu yeşildir ve altı parlaktır.
- Sonbaharda yaprakları sarıya döner.
- Çiçekleri beyaz renkli ve hoş kokuludur.
- Çay yapımında kullanılır.
- Sıcaklığa kuraklığa ve hava kirliliğine oldukça dayanıklıdır.
- Gençken piramidal, büyüdükçe yuvarlak bir tepe yapar.

Fraxinus americana-Amerikan diřbudađı

- Kışın yaprağını doker.
- 35 metreye kadar boy yapabilir.
- Uzun ve kısa sũrgũnleri vardır, genę sũrgũnler parlak gri veya yeşilimsidir.
- Dallar karşılıklıdır.
- Budamaya çok az gereksinim duyar. Sadece kurumuş, kırımış, şekli bozulmuş dallar kesilerek çıkarılır.
- Sonbahar renklenmesi ile etkilidir.

Albizzia julibrissin-Gülibrişim

- Şemsiye formlu kışın yaprağını döken ağaçtır.
- Haziran-Temmuzda açan Pembe-beyaz renkte gösterişli çiçekleri vardır.
- 2-3 ayçiçekli kalır.
- Halk arasında ipek ağacı veya mimoza olarak bilinir.
- Kuraklığa son derece dayanmakla birlikte sulandıklarında çok daha hızlı gelişirler.
- Soğuğa dayanıklı olmalarının yanı sıra sıcaklık isteği: -15°C derecenin altına düşmemelidir.

Acacia dealbata Mimossa-Mimozza

- Kışın yaprağını döker.
- 30 metreye kadar boylanabilir.
- Çiçekleri limon kokuludur.
- Sarı renkte salkım salkım çiçek açmaktadır.
- Çiçek açma zamanı kış sonuna doğru ilkbaharın başı ve ilkbaharın ortasıdır.
- Alkali toprakları sevmez. Asitli ya da nötr toprakta yetiştirmelisiniz.

Acer negundo-Ova akçağacı

- Kışın yaprak döker.
- Yayılan dalları ile geniş, açık bir tepe yapar.
- Çabuk gelişir.
- Bileşik yapraklar 3-5 yaprakçıktan oluşur.
- Yüzeysel kök sistemi vardır.
- Sık sık sulanmaları icap eder.
- Sıcağa soğuğa ve kuraklığa dayanıklıdır.
- Zayıf dalları rüzgârla kırılabilir.

Catalpa bignonioides Umbraculifera-Katalpa

- Şemsiye formludur.
- Kışın yaprağını döker.
- Geniş, yuvarlak formlu ve hızlı büyür.
- 15-20 cm. uzunluğunda kalp şeklinde yaprakları vardır.
- Çiçek topları 20-25 cm uzunluğundadır.
- Beyaz renkli çiçeklerin sarı çizgileri ve kahverengi benekleri vardır.
- Dayanıklı bir türdür.
- Rüzgârda büyük yaprakları zarar görebilir.

Betula alba-Huř

- Kışın yaprağını döker.
- Her tür iklim koşullarına özellikle soğuk iklimlere kolaylıkla uyum sağlarlar.
- Gösterişli gövde kabukları en belirgin özelliğidir.
- Parlak sarı sonbahar renklemeleri ile de ünlüdürler.
- Nemli, iyi drene olan kumlu topraklarda iyi büyürler.
- Gençken piramidal formlu olan ağaç yavaş gelişir yaşlandıkça oval bir form alarak gelişmeleri hızlanır.

Eleagnus angustifolia-İğde

- Kışın yaprağını döker. Çiçeği ve meyvesi küçüktür.
- Çiçekleri güzel kokuludur. 6-7 cm. uzunluğunda grimsi-yeşil ya da gümüşî yaprakları vardır.
- Olumsuz şartlara çok dayanıklıdır.
- İyi drene edilmiş toprak isteği vardır.
- Çok hızlı gelişen ağaçtır.
- Etkin erozyon kontrolü sağlarlar.

Sophora japonica pendula- Ters sofora

- Kışın yaprağını döker. S
- arkık formudur.
- Yaz sonunda açan sarımsı beyaz hoş kokulu çiçekleri vardır.
- Sıcağa kuraklığa ve kirli şehir havasına dayanıklıdır.
- Önce hızlı büyür sonraları yavaşlar.
- Kısa bir gövdesi vardır.
- Dal uçları ve genç dallar düz ve yeşildir.
- Yaşlandıkça açık gri ve kahverengi olurlar.
- Sonbahar sonunda renk değiştirmeden dökülen yapraklar eğreltiyi andırır.

Prunus cerasifera 'Pissardii Nigra'- Süs eriği

- Kışın yaprağını döker.
- Bahar aylarında yapraklanmadan önce, açık pembe renkte ve bol sayıda çiçek açar.
- Açan çiçeklerinin rengi daha sonra beyaz renge dönüşür.
- Meyveleri küre şeklinde olup kırmızı renkli ve hafif buğuludur.
- Yaprakları koyu kırmızıdır.

Acer platanoides -Crimson king – Kırmızı Çınar yapraklı akçaağaç

- Kırmızı Çınar Yapraklı Akçaağaç
- Kışın yaprak döken bitkidir. Dik ve oval büyür.
- Bütün yaz boyunca kırmızı-mor olan yapraklar kışın sarıya döner.
- Genel olarak soğuğa ve olumsuz koşullara dayanıklı olmalarının yanı sıra kurak yerlerde sık sık sulanmaları gerekir.
- İyi drene olmuş zengin toprak istekleri vardır aksi halde tatminkâr bir gelişme göstermezler.
- Hızlı büyür.

Paulownia tomentosa- Pavlonya

- Kışın yaprağını döker.
- Çok hızlı gelişir.
- Yürek biçimli yaprakları vardır. 12-25 cm. uzunluğundadır.
- Uçları sivri tam kenarlı, üst yüzü canlı yeşil, alt yüzü de gri yeşil yumuşak tüylerle kaplıdır.
- İlkbahar sonunda yapraklanmadan önce çiçek açarlar.
- Çiçekler mavi-eflatun kokulu ve 4-5 cm. uzunluğundadır.

Meyve Ağaçları

- Bodurlaştırılmamış meyve ağaçları gölgelendirme için çok uygun ağaçlardır.
- Bodur meyve ağaçları da yüksek taç yapmazlar fakat bahçe işlerinde altlarında oturmak için uygun ağaçlardır.
- Hem meyvelerinden hem de gölgelerinden yararlanılması nedeniyle küçük bahçeler için fonksiyonel gölge ağaçlarıdır.
- Örneğin; kayısı, vişne, badem, şeftali, incir...

Sarmaşık Türleri

Parthenocissus quinquefolia - Amerikan sarmaşığı

- Tırmanıcı ve sürünücü bir bitkidir.
- Beş oval brahteden oluşan uzun saplı yaprakları vardır.
- Bunların rengi donuk yeşildir. Ancak, sonbaharda yaprak dökümünden önce renk, parlak kızıla dönüşür.
- Çiçekler yeşilimsi, meyveler mavimsi-siyahtır.
- Çiçeklenme mevsimi yaz başlarıdır
- Duvar, ağaç veya yapıların örtülmesinde kullanılır.
- Doğal ortamlarda yüksek ağaçların tepelerine kadar tırmanabilir.
- Güneş, gölge ve yarı gölge ortamlarda yetişir.
- Bol gübreli bahçe toprağı ister ilk dikim periyodunda sulanmalıdır.
- Çelikle üretilir.

Hedera helix

- Kaya tırmanıcı bir yer sarmaşık şeklindedir.
- Çoğu 5 parçalı olmak üzere çok şekilli yaprakları vardır.
- Yaprakları yeşil veya sarı yeşil alacalıdır.
- Çiçekleri küçük ve göze çarpmayan şekildedir ve ardından siyah zehirli meyveleri çıkar

Sarmaşık Türleri

Wisteria sinensis - Mor Salkım

- Çin mor salkımı, baklagiller familyasından bir sarmaşık türü.
- Anayurdu Çin'dir.
- Boyu 20-30 metreye kadar varabilir.
- Ömrü yaklaşık 70-80 yıldır.
- Çiçekleri salkım durumunda, mavi-mor, beyaz ya da soluk pembe renklidir.
- Nisan sonu Mayıs ayı başında yapraklanmadan önce çiçeklerini açmaya başlar.

Üzüm asması

KAYNAKLAR

- <https://faydalibitkilernelerdir.blogspot.com/2016/10/bitki-katalogu-agac.html>
- <https://www.plantmaster.com/gardens/eplant.php?plantnum=24975>
- <https://www.instagram.com/tag/tbmmpark%C4%B1>
- <https://www.botanikmarket.org/Salkim-Sogut-Fidani-270-330-cm-Govde-Capi-10-14-cm,PR-944.html>
- <https://kocaelibitkileri.com/salix-babylonica/>
- <http://winterhill.com.au/trees/range/46/Silver%20Birch/>
- <http://www.floraistanbul.com/page/platanus-occidentalis-bati-cinari--amerikan-cinari-276.html>
- <https://www.amazon.com/American-Sycamore-Platanus-occidentalis-Seeds/dp/B07H3X1RC5>
- <https://www.alamy.com/stock-photo-sophora-japonica-pendula-botanical-garden-padua-veneto-italy-23667944.html>
- <http://www.agaclar.net/galeri/showimage.php?i=1354&c=440>
- <https://www.sabanciuniv.edu/tr/sus-erigi-prunus-cerasifera-pissardii-nigra>
- https://www.fidanistanbul.com/urun/944_amerikan-sarmasigi-fidani-parthenocissus-quinquefolia,-120-cm,-saksida.html
- <http://agaclar.org/agac.asp?id=753>
- <https://tr.pinterest.com/pin/376191375107570305/>

